

Goddelijke interventie?

Freddy Mortier en Wim Distelmans

Voorzitter deMens.nu en hoogleraar in de ethiek (UGent); Voorzitter Leif en oncoloog (UAntwerpen).

Donderdag 17 september 2020 om 3.25 uur

Dat arts Joris Van Hove én advocaat Walter Van Steenbrugge voor de rechter moeten verschijnen, doet de wenkbrauwen fronsen bij Freddy Mortier en Wim Distelmans. Is er sprake van politiek-religieuze inmenging?

Walter Van Steenbrugge en Joris Van Hove tijdens het euthanasieproces. De nieuwe rechtszaken baren advocaten en artsen zorgen. ^{rr}

Feit: Joris Van Hove, een van de drie artsen die eerder dit jaar in de beklagdenbank zat tijdens het euthanasieproces en vrijgesproken werd, moet opnieuw voor de rechter verschijnen ([DS 16 september](#)). Dat besliste het Hof van Cassatie na een klacht van de ouders van Tine Nys.

Feit: ook Van Hoves advocaat bij die assisenzaak, Walter Van Steenbrugge, mag het gaan uitleggen aan de rechter ([DS 26 augustus](#)). Hij verschijnt op 2 oktober voor de correctionele rechtbank in Gent op beschuldiging van laster en eerroof. De dagvaarding in zijn brievenbus is afgestempeld in Vaticaanstad. De afzender: René Stockman, overste van de Broeders van Liefde.

Een toevallige samenloop van omstandigheden? Wie zal het zeggen. Beide nieuwe rechtszaken hebben in elk geval meer met elkaar gemeen dan dat ze allebei voortvloeien uit het euthanasieproces. Zo veroorzaken ze elk op hun manier veel onrust bij artsen en advocaten.

Bang voor schadeclaims

Advocaten maken zich zorgen over de aanval op een van de belangrijkste principes waarop hun beroep steunt: de immuniteit van het pleidooi. Want hoe kan een advocaat zijn cliënt ten volle verdedigen, wanneer hij niet alle elementen waarop zo'n verdediging steunt, mag benoemen in een pleidooi? Wat dan met het recht op verdediging? Toch vormt net dat de kern van Stockmans klacht. Die dagvaarding kan uitmonden in een precedent dat zowel het vrije beroep van advocaat als het fundamentele recht op verdediging uitholt.

Artsen geven dan weer toe dat zij sinds het euthanasieproces terughoudend zijn geworden wanneer zij geconfronteerd worden met een patiënt die ondraaglijk lijdt. Een kleine afwijking van de letter van de procedurele vereisten kan resulteren in een beschuldiging van moord of in een fikse schadeclaim.

‘Cultuur van de dood’

Bij zowel artsen als advocaten weerklinkt hetzelfde woord: intimidatie. Natuurlijk is het ieders democratische recht om naar de rechtbank te stappen. Alleen doen de motieven, de timing en de

gekozen rechtsmiddelen de wenkbrauwen fronsen. Dit is, in voetbaltermen gesproken, een netjes opgezet een-tweetje.

Zoals Van Hove opwerpt in de krant De Morgen, is het vermoeden van politiek-religieuze inmenging en getouwtrek achter de schermen allesbehalve uit de lucht gegrepen. Daarvoor werpt de manier waarop de zaak-Nys uiteindelijk tot voor assisen kwam – tien jaar nadat de vrouw euthanasie had gekregen – te veel vragen op.

Voor wie denkt dat zulke machinaties alleen voorkomen in de politieromans van Jef Geeraerts, vergis u niet: de encycliek Evangelium Vitae van 1995 van Johannes Paulus II roept gelovige artsen, politici, en alle ‘verantwoordelijken voor het algemeen belang’ op om zich actief en georganiseerd te verzetten tegen de oprukkende secularisering. Hij spoort aan te strijden voor de ‘cultuur van het leven’ en tegen ‘de cultuur van de dood’.

Conservatieve gelovigen hebben het recht om binnen de grenzen van de wet te handelen in functie van hun overtuigingen. Het is een andere kwestie als ze daarbij bedenkelijke en antidemocratische middelen inzetten.

Lange, kille ethische winter

Nog een feit: één strekking binnen één van de zeven partijen die onderhandelen over een nieuwe federale regering is bereid de relance van een heel land te blokkeren vanwege de ethische dossiers. Tegen de wens van de zes progressieve partijen en ook een deel van de eigen achterban in (zoals jongeren, pastoraal werkers en leerkrachten godsdienst).

Vraag je je af wat de feitelijke macht nog is van ultraconservatieve denkstromingen in een samenleving waar een overgrote meerderheid pleit voor een nieuwe stap richting meer zelfbeschikking – een verruiming van de abortuswet of een debat over een waardig levenseinde bij voltooid leven of draagmoederschap? Dan heb je hier een voorbeeld van het soort politieke chantage waartoe die minderheid in staat is. In plaats van een nieuwe ethische lente wil deze groep binnen CD&V het omgekeerde: een lange, kille ethische winter. Een ethische lock-out, met garanties dat de koelkast waarin de dossiers worden opgeborgen, op dubbel slot gaat – zelfs geen publiek of parlementair debat deze keer.

Vivaldi’s vier seizoenen zouden weleens grillig in elkaar kunnen overlopen, met deze conservatieve slagschaduw over zich. Want veel meer dan een communautair, rechts of taalkundig democratisch deficit, zou zo’n ethische lock-out in het regeerakkoord een kaakslag

zijn voor de overduidelijk seculiere meerderheid in dit land. Een meerderheid die mensen alle keuzevrijheid gunt om belangrijke beslissingen over het eigen leven te nemen.